

Lőrinc, a megmentő

Miért nem lett nápolyi király Károly Róbert fia?

REGÉNYI H.

ASzeged melletti Szórádról származó Lőrinc 1330. április 17-én éppen *Zách Felicián* kíséretében érkezik a visegrádi udvarba, így szemtanúja lesz, amint a nemes úr kardot ránt, és az ebédelni készülő királyi családra ront. Kun legényektől eltanult fogásokkal egykettőre földre küldi a támadót, így az uralkodó későn eszmélő fegyveresei végezhetnek vele.

Noha ösztönösen tette, amit tett, cselekedete alapvetően befolyásolja későbbi életét: néhány évvel később ott van a menetben, amellyel *Károly Róbert* Nápolyba indul, hogy fiát, a hatodik évében járó *András* herceget eljegyeztesse a nápolyi uralkodó hét éves lányával, *Johannával*. Újabb néhány év elmúltával már a nápolyi udvar tagja. A külvilág szemében írnok, valójában azon *András*-párti csoport egyik helyi embere, amely *Visegrádról* mozgatja a szálakat, és legfőbb célja, hogy a fiatalemberré serdült magyar hercegből nápolyi király legyen...

Aki ismeri a Magyar Királyság XIV. századi történelmét (vagy olvasta *Arany János* Toldi-trilógiájának középső darabját, a Toldi szerelmét), tudhatja, mi szolgál az Isten, ítélet című regény

háttéréül: a „nápolyi kaland”, vagyis a magyar uralkodók, Károly Róbert és *Nagy Lajos* kísérlete arra, hogy – előbb házassági szerződéssel, utóbb hadjáratokkal – megszerezzék a nápolyi–szicíliai királyság koronáját.

Noha *Bene Zoltán* gazdagon merít a történelmi és kalandregények eszköztárából (hatalmi játszmák, politikai machinációk, merénylet, fogásba esés, menekülés, bosszú), és a korra jellemző kegyetlenség – no meg egy fontos mellékszereplő, egy *Esta* nevű luxuskurtizán sorsának – bemutatása miatt egyes jelenetei tizenennyolc pluszos karikat érdemelnének, az Isten, ítélet alapvetően történelmi keretek közé helyezett fejlődésregény: miközben főhőse ide utazik, oda vetődik, hogy szemtanúvá vagy éppen cselekvő résztvevővé váljék, azt is bemutatja, hogy mindez milyen hatást gyakorol Lőrinc belső világára.

És mert az írnok-testőr rendszeresen a bölcsesség szerelmeseit is próbára tevő kérdésekkel viaskodik (Minek tulajdoníthatók a vele történetek: az isteni gondviselésnek vagy az egyszerű véletlennek? Minek köszönheti, hogy környezete csakis a megmentő szerepe alapján hajlandó megítélni? Méltó-e erre a szerepre? Volt-e egyáltalán esélye arra, hogy maga alakítsa az eseményeket, vagy azok mindvégig előre meghatározott mederben folytak?), a könyv bizonyos helyeken az egzisztencialista regények kérdésfelvetéseit idézi.

Mind koncepciójában, mind kompozíciójában kissé zsúfolt művel van dolgunk, amelyben a háttér (a nápolyi királyság és *András* herceg sorsa) részletgazdagabb és színesebb, így bizonyítást nyer az előtérbe festett alakokon, Lőrincen és Están. És ha már a részletekről van szó: a korabeli Magyar Királyság és Itália hétköznapijainak bemutatása nem csupán életszerű, de informatív is. *Bene Zoltán* ugyanakkor hajlamos beleveszni olyan apróságok taglalásába is, amelyek nem viszik előrébb a cselekményt. A regény ezáltal helyenként fókuszát veszti, tempója pedig tétovává válik. Határozottabb súlypontozás és összefogottabb anyagkezelés valamivel egyszerűbbé tette volna a befogadó dolgát, de a történelmi alapokkal rendelkező, kalandregényként és szépirodalmi alkotásként egyaránt funkcionáló művek kedvelőinek így sem okoz majd csalódást.

(*Bene Zoltán: Isten, ítélet. Kortárs Kiadó, Budapest, 2020, 380 oldal. Ára: 3200 forint*)

